

Quan l'Inter era poc italià a ulls de Mussolini

El Barça visitarà la propera setmana Milà per enfrontar-se a l'Internazionale, un dels clubs històrics i més triomfants del futbol transalpí que, tot i així, va ser considerat com a «poc italià» pel règim feixista.

Els jugadors de l'Intern al camp | Inter de Milà

El 1922, després de la gran marxa de camises negres sobre Roma, el feixisme capitanejat per Benito Mussolini va aconseguir el poder a Itàlia. S'iniciava així un dels episodis més tristos de la història transalpina que va estar marcat per un profund nacionalisme irredemptista que, entre d'altres, va impulsar l'anomenada política d'italianizzazione (italianització) que pretenia reforçar els valors centralistes i imposar la llengua italiana als territoris colonitzats però també erradicar la influència estrangera forçant a la italianització dels noms i termes incorporats d'idiomes forans.

Aquesta voluntat italianitzadora no era pas nova. Durant la primera dècada del segle XX, el país ja havia viscut una onada similar, amb importants conseqüències en l'esport, que va provocar que la Federació Italiana de Futbol, creada el 1898 amb el nom anglòfon de «Federazione Italiana del Football», adoptés, el 1909, la denominació italianitzada de «Federazione Italiana Giuoco Calcio». Dos anys abans, en el marc d'aquesta voluntat d'evitar ingerències foranes, la mateixa federació havia prohibit que els jugadors estrangers participessin en les seves competicions. Aquesta decisió va suscitar un intens debat al si del principal club de Milà, el Milan Football & Cricket Club, que inicialment es va oposar a la norma però que finalment va acceptar-la després d'arribar a un acord amb la federació.

Benito Mussolini, acompanyat d'una multitud de camises negres, durant la marxa sobre Roma del 24 d'octubre de 1922 que va acabar conduint-lo al poder Foto: Illustrazione Italiana

L'aprovació d'aquesta mesura va disgustar profundament un nodrit grup de dirigents del club milanès que, el 9 de març de 1908, van decidir escindir-se de l'entitat creant-ne una de nova que estigués caracteritzada per acceptar a les seves files a jugadors de totes les nacionalitats. Tenint en compte la principal característica que definia el nou club, als seus promotors no els va resultar difícil trobar un nom que reflectís la seva identitat.

«Si chiamerà Internazionale, perchè noi siamo fratelli del mondo» van escriure en la seva acta fundacional. Naixia així el Football Club Internazionale, una entitat definida essencialment per la seva voluntat oberta d'acceptar jugadors de tots els orígens en un moment en el qual la federació imposava una política nacionalista d'italianització que pretenia excloure els jugadors estrangers de les seves competicions.

Amb l'arribada del feixisme, que com hem vist va reprendre i accentuar aquesta política nacionalista, l'Internazionale es va situar en el punt de mira dels responsables de la italianizzazione malgrat que la base social del club estava formada, en aquella època, fonamentalment per la burgesia i les classes més acomodades de la societat milanesa, les mateixes que havien rebut amb els braços oberts l'accés de Benito Mussolini al poder en un context definit per la inestabilitat i la conflictivitat social.

L'Ambrosiana en una imatge de la temporada 1928-29, lluint la seva nova samarreta blanca amb una creu vermella i el símbol feixista al bell mig Foto: Wikipedia

Al Partit Nacional Feixista no li agradava gens la denominació «Internazionale». En primer lloc, perquè era «poc italià» i no respectava la voluntat nacionalista, tradicionalista i italianitzadora que pregonava el règim i que passava per la supressió dels noms forans. En segon terme, perquè recordava de forma massa explícita a la Internacional comunista, fundada per Lenin i el Partit Bolxevic i que aplegava els partits comunistes d'arreu del món, entre ells el Partit Comunista Italià, creat el 1921, i que era, per tant, un dels enemics acèrrims del feixisme de Mussolini.

Així, doncs, el règim va aprofitar la reforma del sistema italià de clubs, que volia reduir, si era possible, el nombre de grans equips a un per ciutat, per tal de refundar l'Inter i abolir qualsevol referència internacionalista en la seva denominació.

Fruit d'aquesta voluntat, el 1928, les autoritats feixistes van forçar la fusió entre el Football Club Internazionale i la Unione Sportiva Milanese, el tercer club de la capital de la Llombardia, provocant el naixement de la Società Sportiva Ambrosiana, una entitat amb una denominació inequívocament italiana que, a més, contenia una evident referència catòlica tant en el seu nom, inspirat en Sant Ambròs, patró de Milà, com en la seva samarreta, que lluia una creu vermella sobre fons blanc a imatge de l'escut d'armes de la ciutat. Per si això no fos poc, l'elàstica de la nova Ambrosiana incloïa el fascio littorio, el feix romà que s'havia convertit en el símbol identificatiu del feixisme.

Una altra imatge de l'Ambrosiana durant la temporada 1928-29 Foto: La Gazzetta dello Sport

Quedava clar que Mussolini i el seu règim consideraven a l'Inter un equip poc italià, la simbologia del qual va ser completament renovada i italianitzada aprofitant la política de reestructuració del sistema de clubs del país.

Fruit de la pressió popular, l'Ambrosiana va poder incorporar a la seva denominació el cognom Inter, convertint-se, el 1932, en l'Ambrosiana-Inter, un nom que incorporava el seu passat històric però que evitava fer referència explícita a la seva condició internacional, allò que veritablement molestava al règim.

Durant els anys 30, malgrat aquesta petita concessió, la política d'italianització desenvolupada pel feixisme es va accentuar i va afectar especialment a l'àmbit de l'esport, un terreny on els anglicismes estaven a l'ordre del dia. Així, doncs, clubs amb denominacions anglòfiles, com el Genoa o el Milan, van convertir-se en el Genoa Circolo del Calcio o l'Associazione Calcio Milano.

Els cadàvers de Benito Mussolini i de la seva amant Clara Petacci, juntament amb els de dos altres dirigents feixistes, són exhibits a la plaça Loreto de Milà Foto: Vincenzo Carrese

La italianizzazione va arribar a la seva fi amb la caiguda del règim feixista i l'execució, l'abril de 1945, de Benito Mussolini i la seva companya Clara Petacci. Després de la seva mort, els partisans van decidir traslladar els cadàvers del dictador i de la seva amant fins a la mateixa Milà que havia vist néixer aquell Internazionale que el feixisme considerava poc italià. Els milicians antifeixistes van exhibir els seus cossos a la plaça Loreto de la capital de la Llombardia, el mateix indret on, l'agost de 1944, el feixisme havia assassinat, deixant públicament exposats els cadàvers, a quinze partisans acusats d'un atemptat contra un camió de l'exèrcit nazi aparcat al centre de Milà.

El 27 d'octubre de 1945, pocs mesos després de la mort de Mussolini, Carlo Masseroni, el president de l'entitat, va fer públic un anunci llargament esperat pels afeccionats: «A partir d'avui, l'Ambrosiana torna a anomenar-se exclusivament Internazionale». Quedava enrere aquell fosc període de la història en què l'Inter havia hagut de canviar el seu nom perquè no era prou italià a ulls del feixisme.